

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

26. jaanuar 2017*

Apellatsioonkaebus — Keelatud kokkulepped — Vannitoa seadmete ja sisustuse Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaade ja Austria turg — Müügihindade kooskõlastamine ja tundliku äriteabe vahetamine — 2006. aasta suunised trahvide arvutamise meetodi kohta — Võrdse kohtlemise põhimõte — Täieliku pädevuse teostamine

Kohtuasjas C-638/13 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 27. novembril 2013 esitatud apellatsioonkaebus,

Roca SARL, asukoht Saint-Ouen-l'Aumône (Prantsusmaa), esindaja: *abogada* P. Vidal Martínez,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castilla Contreras ning F. Castillo de la Torre ja F. Jimeno Fernández, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: A. Tizzano, Euroopa Kohtu asepresident esimese koja presidendi ülesannetes, kohtunikud M. Berger, E. Levits, S. Rodin (ettekandja) ja F. Biltgen,

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 10. septembri 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ära kuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* * Kohtumenetluse keel: hispaania.

otsuse

- 1 Roca SARL palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 16. septembri 2013. aasta otsus Roca vs. komisjon (T-412/10, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2013:444) osas, milles selle kohtuotsusega Üldkohus tühistas osaliselt komisjoni 23. juuni 2010. aasta otsuse C (2010) 4185 (lõplik) ELTL artiklis 101 ja EMP lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (Juhtum COMP/39092 – Vannitoa seadmed ja sisustus) osas, milles Euroopa Komisjon määras apellandile trahvi, võtmata arvesse tema koostööd, vähendas talle määratud trahvisummat 6 298 000 eurole ja jättis ülejäänud osas hagi rahuldamata.

Õiguslik raamistik

Määrus (EÜ) nr 1/2003

- 2 Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 23 lõigetes 2 ja 3 on ette nähtud:

„2. Komisjon võib oma otsusega määrata ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele trahve, kui need tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:

a) rikuvad [ELTL] artiklit [101] või [102] [...]

[...]

Ühegi rikkumises osalenud ettevõtja ja ettevõtjate ühenduse puhul ei tohi trahv ületada 10% selle eelmise majandusaasta kogukäibest.

[...]

3. Trahvisumma määramisel võetakse arvesse nii rikkumise raskust kui ka kestust.“

- 3 Määruse artiklis 31 on ette nähtud:

„Euroopa Kohtul on täielik pädevus läbi vaadata otsused, millega komisjon on määranud trahvid või karistusmaksed. Euroopa Kohus võib määratud trahvi või karistusmaksed tühistada, seda vähendada või suurendada.“

2006. aasta suunised

- 4 Suuniste määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT 2006, C 210, lk 2; edaspidi „2006. aasta suunised“) punktis 2 on trahvisumma kindlaksmääramise kohta märgitud, et „arvesse [tuleb võtta] rikkumise raskust ja kestust“ ning et määratav trahv [ei tohi] ületada määruse [...] nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teises ja kolmandas lõigus osutatud piirmäära“.
- 5 Suuniste punktis 13 on ette nähtud:

„Trahvi põhisumma kindlaksmääramisel võetakse aluseks nende kaupade või teenuste väärtus, millega on rikkumine otseselt või kaudselt [Euroopa Majanduspiirkonna (EMP)] asjaomasel territooriumil seotud. Üldiselt vaatleb komisjon ettevõtja müüki viimasel rikkumises osalemise täisaastal. [...]“

6 Suuniste punktis 20 on sätestatud:

„Raskust hinnatakse iga üksikjuhtumi ja iga rikkumise liigi puhul eraldi, võttes arvesse kõiki olulisi asjaolusid.“

7 Suuniste punktis 21 on märgitud:

„Üldiselt määratakse osakaal maksimaalselt 30% müügiväärtusest.“

8 2006. aasta suuniste punkti 22 kohaselt:

„Otsustamaks, kas konkreetse juhtumi puhul kasutatav osakaal müügiväärtusest peaks olema astmestiku kõrgemal või madalamal tasemel, võtab komisjon arvesse teatava hulga tegureid, nagu rikkumise laad, kõikide rikkumises osalevate ettevõtjate turuosa kokku, rikkumise geograafiline ulatus ja asjaolu, kas rikkumine ka toime pandi.“

9 Suuniste punktis 23 on ette nähtud:

„Hindade määramise, turu jagamise ja tootmise piiramise horisontaalkokkulepped, [...] mis on üldjuhul salajased, on juba oma olemuselt kõige tõsisemad konkurentsipiirangud. Konkurentsipoliitika seisukohast karistatakse selle eest karmilt. Seepärast on nimetatud rikkumiste puhul kasutatav osakaal üldjuhul astmestiku kõrgemal tasemel.“

10 Suuniste punktis 25 on märgitud:

„Olenemata ettevõtja osalemise kestusest rikkumises, lisab komisjon põhisummale summa, mis moodustab 15–25% eespool toodud A osas kirjeldatud müügiväärtusest, eesmärgiga hoida ära ettevõtjate igasugust soovi osaleda hindade määramise, turu jagamise ja tootmise piiramise horisontaalkokkulepetes. Komisjon võib sellist lisasummat rakendada ka muude rikkumiste suhtes. Otsustamaks, milline peaks olema konkreetse juhtumi puhul kasutatav osakaal müügiväärtusest, võtab komisjon arvesse teatava hulga tegureid, eeskätt neid, mida on nimetatud punktis 22.“

11 Suuniste punktis 29 on märgitud:

„Trahvi põhisummat võidakse vähendada, kui komisjon leiab järgmisi kergendavaid asjaolusid:

- asjaomane ettevõtja esitab tõendid selle kohta, et lõpetas rikkumise kohe pärast komisjoni sekkumist. See ei kehti salastatud kokkulepete või tegevuse kohta (eeskätt kartellide puhul);
- asjaomane ettevõtja esitab tõendid selle kohta, et rikkumine on toime pandud ettevaatamatuse tõttu;
- asjaomane ettevõtja esitab tõendid selle kohta, et tema osalemine rikkumises on sisuliselt tühine ning tõestab, et ajal, mil ta oli rikkumist kujutavate kokkulepete osaline, ta tegelikult kokkuleppeid ei täitnud, käitudes turul konkurentsi soodustavalt. Paljast fakti, et ettevõtja osales rikkumises lühemat aega kui teised, ei peeta kergendavaks asjaoluks, kuna seda arvestatakse juba põhisummas;
- asjaomane ettevõtja teeb komisjoniga tõhusat koostööd asjades, mis jäävad välja leebema kohtlemise teatise kohaldamisalast ja ettevõtja juriidilisest koostöökohustusest;
- konkurentsivastane tegevus oli lubatud või seda õhutati avaliku sektori poolt või õigusaktidega. [...]“

Vaidluse taust ja vaidlusalune otsus

- 12 Vaidluse taust on välja toodud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1–29 ja selle võib kokku võtta alljärgnevalt.
- 13 Prantsuse õiguse alusel asutatud äriühing Roca tegeles peamiselt keraamiliste toodete ning kraanide ja toruliitmike turustamisega Prantsuse turul. Rikkumise moodustavate faktiliste asjaolude toimumise ajal kuulus ta vannitoa seadmete ja sisustuse sektoris tegutsevate äriühingute kontserni (edaspidi „Roca kontsern“), mille emaettevõtja oli Roca Sanitario SA, kellele kuulus 100% osalus tema kapitalis.
- 14 Masco Corp. ja tema tütarettevõtjad, sealhulgas Hansgrohe AG, kes toodab kraane ja toruliitmikke, ja Hüppe GmbH, kes toodab dušikabiine, teavitasid 15. juulil 2004 komisjoni keelatud kokkuleppest vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris ja taotlesid kaitset trahvide eest komisjoni teatise kohaselt, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT 2002, C 45, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 155; edaspidi „2002. aasta koostööteatis“), või kui seda ei anta, siis määratavate trahvisummade vähendamist.
- 15 Komisjon viis 9. ja 10. novembril 2004 mitme vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris tegutseva äriühingu ja riikliku kutseühenduse ruumides läbi etteteatamata kontrollid. Komisjon saatis ajavahemikus 15. novembrist 2005 kuni 16. maini 2006 nendele äriühingutele ja ühendustele, sealhulgas Roca ja Laufen Austria AG-le teabenõudeid.
- 16 17. jaanuaril 2006 taotles Roca enda nimel ja kontserni nimel, kuhu kuulus Laufen Austria, kuna ta oli üle võtnud selle kontserni tegevuse Prantsusmaal, 2002. aasta koostööteatise alusel kaitset trahvide eest, või kui seda ei anta, siis talle määratava trahvisumma vähendamist.
- 17 Komisjon teavitas 8. detsembri 2006. aasta kirjas apellanti oma otsusest vähendada teatavatel tingimustel tema trahvisummat.
- 18 Komisjon võttis 26. märtsil 2007 vastu vastuväiteteatise, mis tehti apellandile teatavaks. Viimane kuulati ära ajavahemikus 12.–14. novembril 2007 toimunud ära kuulamisel.
- 19 Komisjon võttis 23. juunil 2010 vastu vaidlusaluse otsuse, milles ta tuvastas ELTL artikli 101 lõike 1 ja 2. mai 1992. aasta Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (EÜT 1994, L 1, lk 3; ELT eriväljaanne 11/52, lk 3; edaspidi „EMP leping“) artikli 53 ühe ja vältava rikkumise vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris. Komisjoni sõnul pandi rikkumine, milles osalesid 17 ettevõtjat, toime eri perioodidel ajavahemikus 16. oktoobrist 1992 kuni 9. novembrini 2004. Rikkumine toimus konkurentsivastaste kokkulepete või kooskõlastatud tegevuse vormis Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaade ja Austria territooriumil.
- 20 Keelatud kokkuleppega seotud tooted on vannitoaseadmed ja -sisustus, mis kuuluvad ühte järgmisest kolmest tootealamrühmast: kraanid ja toruliitmikud, dušikabiinid ja lisaseadmed ning keraamilised tooted (edaspidi „kolm tootealamrühma“).
- 21 Komisjon tõi välja ka selliste riiklike kutseühenduste olemasolu, mille liikmete tegevus hõlmab kõiki kolme tootealamrühma ja mida ta nimetas „kooskõlastusasutuseks“, selliste riiklike kutseühenduste olemasolu, kuhu kuuluvad liikmed, kelle tegevus on seotud vähemalt kahega kolmest tootealamrühmast ja mida ta nimetas „toodetevaheliseks ühenduseks“, ning spetsialiseerunud ühenduste olemasolu, kuhu kuuluvad liikmed, kelle tegevus on seotud ühega kolmest tootealamrühmast. Viimaseks tuvastas ta selliste ettevõtjate tuumikrühma esinemise, kes osalesid keelatud kokkuleppes eri liikmesriikides ning kooskõlastusasutustes või toodetevahelistes ühendustes.

- 22 Seoses Roca kontserni osalemisega tuvastatud rikkumises leidis komisjon, et kontsern oli teadlik kolme tootealamrühma puudutavast rikkumisest. Keelatud kokkuleppe geograafilise ulatuse küsimuses leidis komisjon aga, et Roca kontserni ei saanud pidada teadlikuks selle üldisest ulatusest, vaid tuli asuda seiskohale, et ta on osalenud ainult Prantsusmaal ja Austrias toimunud salajases tegevuses. Apellandi enda osalemine piirdus Prantsuse territooriumiga ning kraanide ja toruliitmike ja keraamiliste toodetega.
- 23 Komisjon tuvastas seetõttu vaidlusaluse otsuse artikli 1 lõikes 3, et Laufen Austria, Roca Sanitario ja Roca on rikkunud ELTL artikli 101 lõiget 1 ja EMP lepingu artiklit 53, osaledes vältavas kokkuleppes või kooskõlastatud tegevuses vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris Prantsusmaal ja Austrias.
- 24 Igale ettevõtjale määratud trahvi arvutamiseks tugines komisjon 2006. aasta suunistele.
- 25 Esiteks tegi komisjon kindlaks trahvi põhisumma. Selleks täpsustas ta, et see põhines iga ettevõtja müügil liikmesriigi kaupa, mida korrutati igas liikmesriigis tuvastatud rikkumises osalemise aastate arvuga asjassepuutuva tootealamrühma kohta, et võtta arvesse seda, et mõni ettevõtja tegutses vaid mõnes liikmesriigis või et nende tegevus oli seotud ainult mõnega kolmest tootealamrühmast.
- 26 Pärast seda täpsustust määras komisjon tuvastatud rikkumise raskusega seotud koefitsiendi 15%-le müügiväärtusest 2006. aasta suuniste punktide 20–23 tähenduses (edaspidi „rikkumise raskuse“ koefitsient“). Selleks võttis ta arvesse rikkumise nelja hindamiskriteeriumi, see tähendab ühine turuosa, rikkumise laad, geograafiline ulatus ja kas see rikkumine ka toime pandi.
- 27 Lisaks määras komisjon apellandile määratava trahvi põhisumma suhtes kohaldatavaks tuvastatud rikkumise kestuse koefitsiendiks 2006. aasta suuniste punkti 24 alusel 1,83, mis vastab kraane ja toruliitmike puudutavas rikkumises osalemisele Prantsuse territooriumil ajavahemikus 10. detsembrist 2002 kuni 9. novembrini 2004, ning 0,66, mis vastab keraamilisi tooteid puudutavas rikkumises osalemisele Prantsuse territooriumil ajavahemikus 25. veebruarist kuni 9. novembrini 2004.
- 28 Viimaseks suurendas komisjon vaidlusaluse otsuse hoiatava mõju tagamiseks 2006. aasta suuniste punkti 25 alusel ning käesoleva kohtuotsuse punktis 26 osutatud nelja hindamiskriteeriumi arvestades trahvi põhisummat, kohaldades müügiväärtusele 15% suuruse lisasumma koefitsienti (edaspidi „lisasumma“ koefitsient“).
- 29 Sellest tulenevalt oli Roca kontserni trahvi põhisumma 3 000 000 eurot kraanide ja toruliitmikega seotud salajase tegevuse eest Prantsuse turul ja 35 700 000 eurot keraamiliste toodetega seotud salajase tegevuse eest, millest 3 700 000 eurot seoses Prantsuse turuga ning 32 000 000 eurot seoses Austria turuga.
- 30 Teiseks analüüsis komisjon raskendavate või kergendavate asjaolude olemasolu, mis võiksid põhjendada trahvi põhisumma kohandamist. Ta ei tuvastanud apellandi osas ühtegi raskendavat või kergendavat asjaolu.
- 31 Kolmandaks kohaldas komisjon määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel käibe 10% ülempiiri. Pärast selle ülempiiri kohaldamist oli Roca kontsernile määratud trahv 38 700 000 eurot.
- 32 Neljandaks leidis komisjon, et Roca kontsernil, kuhu apellant kuulus, ei olnud õigust trahvi vähendamisele 2002. aasta koostööteatise alusel. Esiteks ei saanud tema hinnangul kontserni esitatud tõenditele omistada olulist lisaväärtust selle teatise punkti 21 tähenduses. Teiseks ei näidanud see kontsern haldusmenetluses üles tõelist koostöövalmidust.

- 33 Eeltoodut arvestades tuvastas komisjon vaidlusaluse otsuse artikli 1 lõikes 3, et apellant on rikkunud ELTL artiklit 101 ja EMP lepingu artiklit 53, osaledes Prantsusmaal ja Austrias ajavahemikus 10. detsembrist 2002 kuni 9. novembrini 2004 vältavas kokkuleppes või kooskõlastatud tegevuses vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris.
- 34 Vaidlusaluse otsuse artikli 2 lõike 4 punkti b kohaselt määras komisjon rikkumise eest apellandile ja Roca Sanitariole solidaarselt 6 700 000 euro suuruse trahvi.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 35 Roca esitas 9. septembril 2010 Üldkohtu kantseleisse saabunud hagiavaldusega tühistamishagi, milles palus teda puudutavas osas vaidlusalune otsus tühistada või teise võimalusena talle määratud trahvi vähendada.
- 36 Vaidlusaluse otsuse osalise tühistamise nõude põhjendamiseks esitas Roca viis väidet. Esimene väide puudutas määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud käibe 10% ülempiiri kohaldamist. Teine väide oli seotud Roca toime pandud rikkumise raskusele komisjoni antud hinnanguga. Kolmanda väite kohaselt on trahvi põhisumma kindlaksmääramise võrdlusaasta valikul rikutud proportsionaalsuse põhimõtet. Neljanda väite kohaselt on rikutud proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, kuna kergendava asjaoluna ei võetud arvesse praegust majanduskriisi olukorda. Viienda väite kohaselt ei ole arvesse võetud apellandi koostööd ühelt poolt 2002. aasta koostööteatise raames ja teiselt poolt kergendava asjaoluna.
- 37 Lisaks palus Roca teise võimalusena Üldkohtul vähendada talle määratud trahvi summat. Selle nõude põhjendamiseks tugines Roca hindamisveale, mille komisjon olevat teinud nende tõendite hindamisel, mis ta talle esitas. Samuti viitas ta oma koostööle komisjoniga ja sellele, et tema osalemine rikkumises oli teiste osalejatega võrreldes väiksema raskusastmega.
- 38 Kõigepealt lükkas Üldkohus tagasi apellandi väited vaidlusaluse otsuse tühistamiseks. Seejärel rahuldas ta osaliselt määratud trahvi muutmise nõude, vähendades selle summat 6% põhjusel, et komisjon ei hinnanud nõuetekohaselt 2002. aasta koostööteatise alusel Roca esitatud tõendite väärtust.

Poolte nõuded

- 39 Roca palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus osaliselt;
 - vähendada talle määratud trahvi summat ja
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 40 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja
 - mõista kohtukulud välja Rocalt.

Apellatsioonkaebus

- 41 Apellant esitab apellatsioonkaebuse põhjendamiseks kaks väidet. Esimese väite kohaselt rikkus Üldkohus võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtteid, põhjendamiskohustust ja moonutas asjaolusid, kui ta leidis, et apellant oli teadlik sellest, et rikkumine puudutas kolme tootealamrühma, ega võtnud arvesse asjaolu, et apellandi toimepandud rikkumine hõlmab tegelikult vaid kahte tootealamrühma. Teise väite kohaselt on Üldkohus rikkunud karistuste individuaalsuse ja isikliku vastutuse, proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtteid ning põhjendamiskohustust, keeldudes trahvi põhisummat vähendamast apellandile süüks pandud rikkumises osalemise väiksema raskusastme alusel.

Esimene väide

Poolte argumentid

- 42 Esimeses väites kinnitab Roca, et Üldkohus on rikkunud võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtteid, põhjendamiskohustust ja moonutanud talle esitatud asjaolusid, esiteks leides vääralt vaidlustatud kohtuotsuse punktis 131, et Rocale oli tänu Roca kontserni kuulumisele teada, et rikkumine, milles ta osales, puudutas kolme tootealamrühma, teiseks jättes ekslikult ja selle põhjusi esitamata arvesse võtmata, et Roca osalemine rikkumises, mis hõlmas vaid kahte tootealamrühma, oli väiksema raskusastmega võrreldes nende ettevõtjatega, kelle osalemine hõlmas kolm tootealamrühma, ja kolmandaks jättes seetõttu talle määratud trahvi vähendamata.
- 43 Komisjon vaidleb apellandi argumentidele vastu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 44 Mis puudutab argumenti tõendite moonutamise kohta, kuna Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 131, et Rocale oli tänu Roca kontserni kuulumisele teada rikkumise esemeline ulatus, mis hõlmas kolme tootealamrühma, siis tuleb meenutada, et arvestades asjaolude ja tõendite moonutamise argumenti erandlikku laadi, kohustavad ELTL artikkel 256, Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimene lõik ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punkt d apellanti eelkõige täpselt ära märkima asjaolud, mida Üldkohus on väidetavalt moonutanud, ning välja tooma hindamisvead, mille tõttu on Üldkohus tema arvates neid moonutanud. Moonutamine peab ilmselgelt nähtuma toimikumaterjalist, ilma et asjaolusid ja tõendeid oleks vaja uuesti hinnata (kohtumäärus, 7.5.2015, Adler Modemärkte vs. Siseturu Ühtlustamise Amet, C-343/14 P, ei avaldata, EU:C:2015:310, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 45 Esiteks tuleb aga märkida, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 131 sisalduva tõdemusega ei moonutanud Üldkohus vaidlusalust otsust, vaid tugines selle punktile 870.
- 46 Teiseks ei ole apellant tõendanud, et Üldkohus on toimikus sisalduvaid asjaolusid ja tõendeid moonutanud. Selles suhtes peab apellant tõendama, et ta ei olnud teadlik etteheidetava rikkumise esemelisest ulatusest. Apellant aga üksnes kinnitab seda apellatsioonimenetluses, esitamata oma teesi põhjendamiseks ühtegi tõendit.
- 47 Seega väidab Roca vääralt, et Üldkohus moonutas asjaolusid ja tõendeid, leides, et talle oli tänu Roca kontserni kuulumisele teada rikkumise esemeline ulatus.
- 48 Samuti järeldub sellest, et põhjendamiskohustuse ning proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtete rikkumist käsitlevad argumentid, mis põhinevad ebaõigel eeldusel, et Üldkohus leidis vääralt, et Rocale oli rikkumise esemeline ulatus teada, tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

49 Järelikult tuleb esimene väide tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

- 50 Apellant heidab Üldkohtule ette, et viimane on muu hulgas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 116–145 ja punktides 247–249 rikkunud karistuse individuaalsuse ja isikliku vastutuse, proportsionaalsuse, võrdse kohtlemise ja õiguspärase ootuse põhimõtteid ning põhjendamiskohustust.
- 51 Esiteks väidab Roca sisuliselt, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 116–145 on rikutud õigusnormi. Nimelt ei teinud Üldkohus järeldusi, mis oleks tulnud teha tõdemusest, et Rocale süükspandavas rikkumises osalemise raskusaste oli väiksem kui teiste kartelliosaliste puhul, muutes eelkõige „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ koefitsiente ja vähendades trahvi põhisummat. Sellega seoses ei tehta vaidlustatud kohtuotsuses, välja arvatud rikkumises osalemiste geograafiline ulatus, vahet ühelt poolt Roca tegevuse raskusel, kes ei aidanud kaasa keelatud kokkuleppe tekkimisele ega selle püsimisele, ja teiselt poolt osalevate ettevõtjate tuumiku moodustavate ettevõtjate tegevuse raskusel olenevalt nende vastava tegevuse laadist. Mittediskrimineerimise põhimõtte kohaselt oleks Üldkohus pidanud Rocale kohaldama nendest ettevõtjatest madalamaid „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ koefitsiente ja seega vähendama määratud trahvi põhisummat, seda enam, et ta möönis ise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 139, 247 ja 248, et Roca tegevuse väiksem raskusaste oleks pidanud väljenduma niisuguste koefitsientide kohaldamises. Üldkohus aga ei võtnud arvesse Roca rikkumises osalemise väiksemat raskust võrreldes teiste osalejate omaga neid koefitsiente muutes ega kergendavate asjaoludena.
- 52 Teiseks oleks Roca rikkumises osalemise väiksemat raskust tulnud sel juhul arvesse võtta kergendava asjaoluna 2006. aasta suuniste punkti 29 tähenduses. Üldkohus aga keeldus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 141–143 selle sätte liiga kitsendavale ja väärale tõlgendusele tuginedes sel alusel trahvi vähendamast.
- 53 Kolmandaks rikkus Üldkohus õiguspärase ootuse põhimõtet ja põhjendamiskohustust, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 135 kinnitas, et komisjon ei kaldunud kõrvale 2006. aasta suunistes ette nähtud trahvi arvutamise meetodist.
- 54 Komisjon vaidleb apellandi argumentidele vastu. Kuigi ta on seisukohal, et Üldkohus lükkas põhjendatult tagasi apellandi argumendid võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtete rikkumise kohta, leiab ta sisuliselt, et Üldkohus kohaldas ebaõiget eeldust, mille kohaselt oleks ainult Prantsusmaal toime pandud osas osalenud apellandile kohaldatud „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ koefitsiendid pidanud olema erinevad nendest, mida kasutati muude käesolevas keelatud kokkuleppes osalejate puhul, kes osalesid rikkumises kuue liikmesriigi territooriumil ja seoses kolme tootealamrühmaga. Seetõttu palub komisjon Euroopa Kohtul need põhjendused asendada.

Euroopa Kohtu hinnang

- 55 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et Üldkohus on ainsana pädev kontrollima, kuidas komisjon on igal üksikjuhthumil hinnanud õigusvastase käitumise raskust. Apellatsioonkaebuse raames on Euroopa Kohtu kontrolli esemeks uurida esiteks, kas Üldkohus võttis õiguslikult korrektselt arvesse kõiki olulisi tegureid teatava käitumise raskuse hindamiseks ELTL artikli 101 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 seisukohast, ning teiseks, kas Üldkohus vastas õiguslikult piisavalt kõigile hageja argumentidele, millega taotleti trahvi tühistamist või vähendamist (vt eelkõige kohtuotsused, 17.12.1998, Baustahlgewebe vs. komisjon, C-185/95 P, EU:C:1998:608, punkt 128; 28.6.2005, Dansk Rørindustri jt

vs. komisjon, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 244, ning 5.12.2013, Solvay Solexis vs. komisjon, C-449/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:802, punkt 74).

- 56 Mis puudutab teises väites esitatud Roca etteheidet Üldkohtule, et ta ei võtnud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 116–145 vaidlusaluse otsuse seaduslikkust kontrollides ega kohtuotsuse punktides 247–249 trahvisumma kindlaksmääramiseks täieliku pädevuse raames arvesse seda, et apellandi osalemine tuvastatud rikkumises oli väiksema raskusastmega kui keelatud kokkuleppe tuumiku moodustanud ettevõtjate puhul, siis tuleb rõhutada, et Euroopa Kohus ei saa apellatsioonkaebuse raames õigusküsimusi käsitledes asendada õigluse kaalutlustel oma hinnanguga Üldkohtu hinnangut, mille Üldkohus andis oma täieliku pädevuse raames ettevõtjatele liidu õiguse rikkumise eest määratud trahvisummade üle otsustades (kohtuotsused, 28.6.2005, Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 245, ning 11.7.2013, Gosselin Group vs. komisjon, C-429/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:463, punkt 87).
- 57 Lisaks tuleb ka meenutada, et trahvisummade kindlaksmääramisel tuleb arvesse võtta rikkumise kestust ja kõiki tegureid, mis võivad mõjutada selle raskusastme hindamist (kohtuotsused, 28.6.2005, Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 240, ning 11.7.2013, Team Relocations jt vs. komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punkt 98).
- 58 Rikkumiste raskusastme hindamise asjaoludena võetakse arvesse iga ettevõtja käitumist, iga ettevõtja rolli kartellikokkuleppe sõlmimisel, sellest saada võidud kasumit, nende ettevõtjate suurust ja asjaomaste kaupade väärtust ning ohtu, mida seda liiki rikkumised Euroopa Liidu eesmärkidele kujutavad (kohtuotsused, 28.6.2005, Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 242, ning 11.7.2013, Team Relocations jt vs. komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punkt 100).
- 59 Üldkohus kinnitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 131 komisjoni aluseks võetud rikkumise moodustavate asjaolude paikapidavust. Selliselt toimides leidis ta, et Roca osales rikkumises, mis seisnes tulevaste hinnatõusude kooskõlastamises, et tänu Roca kontsernis osalemisele oli talle teada rikkumise esemeline ja geograafiline ulatus. Üldkohus järeldas sellest, et komisjon võis vastavalt 2006. aasta suuniste punktidele 21–23 ja 25 asuda põhjendatult seisukohale, et „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ 15% koefitsiendid olid sobivad.
- 60 Sellega seoses heidab apellant Üldkohtule ette, et ta ei võtnud arvesse asjaolu, et apellant ei kuulunud keelatud kokkuleppe tuumikusse eelkõige seetõttu, et ta ei aidanud kaasa selle tekkele ja püsimisele.
- 61 Ent isegi kui eeldada, et need asjaolud peavad paika, ei tõenda need mingil juhul, et Üldkohus oleks pidanud leidma, et „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ 15% koefitsiendid ei ole sobivad või on liiga kõrged, kuna see protsent oli põhjendatud ainuüksi rikkumise laadi tõttu, see tähendab hinnatõusude kooskõlastamine. Nimelt on selline rikkumine üks tõsisemaid konkurentsipiiranguid 2006. aasta suuniste punktide 23 ja 25 tähenduses ning 15% määr on nende suuniste alusel selliste rikkumiste eest ette nähtud karistuste astmestiku kõige madalamal tasemel (vt selle kohta kohtuotsused, 11.7.2013, Ziegler vs. komisjon, C-439/11 P, EU:C:2013:513, punktid 124 ja 125, ning 11.7.2013, Team Relocations jt vs. komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punkt 125).
- 62 Järelikult võis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 131 ja 246 asuda põhjendatult seisukohale, et komisjon ei rikkunud proportsionaalsuse põhimõtet, kui ta vaatamata apellandi rikkumises osalemise piiratud geograafilisele ulatusele määras „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ koefitsientideks 15%.

- 63 Mis puudutab teiseks Roca etteheidet Üldkohtule, et vaatamata sellele, et ta tõdes, et tema osalemine rikkumises oli teiste osaliste omast väiksema raskusastmega, võttis kohus tema puhul aluseks need koefitsiendid ja rikkus seega võrdse kohtlemise põhimõtet, siis tuleb tõdeda, nagu väidab sisuliselt komisjon, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 138 ja 139 ning punktides 247 ja 248 esitatud põhjendused, mille kohaselt esiteks tuleb kuue liikmesriigi territooriumi ja kolme tootealamrühma hõlmavat rikkumist pidada raskemaks kui vaatluse all olevat rikkumist, mis on toime pandud ühe liikmesriigi territooriumil, ning teiseks oleks esimeses rikkumises osalenud ettevõtjatele tulnud ainuüksi seetõttu määrata trahv, mis on arvutatud apellandile kohaldatud „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ koefitsientidest kõrgemate koefitsientide alusel, rikuvad õigusnormi.
- 64 Mis puudutab „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ koefitsientide kindlaksmääramist, siis nähtub 2006. aasta suuniste punktide 22 ja 25 nimelt, et arvesse tuleb võtta teatud hulk tegureid, eeskätt neid, mida on nimetatud suuniste punktis 22. Kuigi rikkumise raskuse hindamisel ja seejärel määratava trahvisumma kindlaksmääramisel võidakse arvesse võtta muu hulgas rikkumise geograafilist ulatust, siis ainuüksi see, et rikkumine hõlmab teisest rikkumisest ulatuslikumat geograafilist ala, ei tähenda tingimata, et esimene rikkumine tuleb tervikuna ja eelkõige selle laadi arvestades kvalifitseerida teisest raskemaks ja et see põhjendab kõrgemate „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ koefitsientide määramist kui need, mis võeti aluseks teise rikkumise eest määratava trahvi arvutamisel (vt selle kohta kohtuotsus, 10.7.2014, Telefónica ja Telefónica de España vs. komisjon, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punkt 178).
- 65 Samas olgu meenutatud, et võrdse kohtlemise põhimõte on liidu õiguse üldpõhimõte, mida käsitlevad Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklid 20 ja 21. Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et kõnealune põhimõte nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (vt eelkõige kohtuotsus, 12.11.2014, Guardian Industries ja Guardian Europe vs. komisjon, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, punkt 51).
- 66 Üldkohus on kohustatud seda põhimõtet järgima mitte ainult komisjoni tehtud trahvi määramise otsuse õiguspärasuse kontrollimisel, vaid ka oma täieliku pädevuse teostamisel. Täieliku pädevuse teostamine ei või nimelt määratavate trahvide suuruse kindlaksmääramisel kaasa tuua ELTL artikli 101 lõikega 1 vastuolus olevas kokkuleppes või kooskõlastatud tegevuses osalenud ettevõtjate diskrimineerimist (vt selle kohta kohtuotsus, 18.12.2014, komisjon vs. Parker Hannifin Manufacturing ja Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punkt 77).
- 67 Euroopa Kohtu praktikast aga nähtub, et sama põhimõtte alusel rikkumise raskuse hindamisel ei pea samas keelatud kokkuleppes osalenud ettevõtjate vahelisi erinevusi, eeskätt nende osalemise erinevat ulatust tingimata arvesse võtma „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ koefitsientide kindlaksmääramisel, vaid see võib toimuda mõnes muus trahvi arvutamise staadiumis, nagu 2006. aasta suuniste punktide 28 ja 29 alusel kergendavate ja raskendavate asjaolude alusel põhisumma kohandamine (vt selle kohta kohtuotsused, 11.7.2013, Gosselin Group vs. komisjon, C-429/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:463, punktid 96–100, ja 11.7.2013, Team Relocations jt vs. komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punktid 104 ja 105).
- 68 Nagu märkis komisjon, võivad niisugused erinevused olla nähtavad ka trahvi põhisumma arvutamisel aluseks võetud müügiväärtusest, kuivõrd 2006. aasta suuniste punkti 13 kohaselt kajastab see väärtus iga osaleva ettevõtja rikkumises osalemise tähtsust, mis võimaldab trahvide arvutamisel lähtuda summast, mis kajastab rikkumise majanduslikku tähtsust ja ettevõtja osakaalu rikkumises (vt selle kohta kohtuotsus, 11.7.2013, Team Relocations jt vs. komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punkt 76).

- 69 Kuna vaidlust ei ole selles, et apellandile määratud trahvi põhisumma määrati kindlaks keraamilistest toodetest ning kraanidest ja toruliitmikest koosnevate kahe tootealamrühma müügiväärtuse alusel, mille apellant sai Prantsuse territooriumil, siis võis Üldkohus järelikult võrdse kohtlemise põhimõtet rikkumata vaidlustatud kohtuotsuse punktides 138 ja 139 ning punktides 247 ja 248 „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ koefitsientideks määrata 15% sellest väärtusest.
- 70 Kuigi eeltoodust nähtub, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 138 ja 139 ning punktides 247 ja 248 sisalduvad põhjendused rikuvad õigusnorme, tuleb meenutada, et kui Üldkohtu otsuse põhjendustest ilmneb liidu õiguse rikkumine, kuid resolutsioon on muude õiguslike asjaoludega põhjendatud, siis ei saa selline rikkumine kaasa tuua otsuse tühistamist ja põhjendused tuleb asendada (vt selle kohta kohtuotsused, 9.6.1992, *Lestelle vs. komisjon*, C-30/91 P, EU:C:1992:252, punkt 28, ning 9.9.2008, *FIAMM jt vs. nõukogu ja komisjon*, C-120/06 P ja C-121/06 P, EU:C:2008:476, punkt 187 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 71 Ent nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 64–69 esitatud põhjendustest, millega Üldkohtu põhjendused tuleb asendada, on see käesoleval juhul nii.
- 72 Seetõttu tuleb teine väide tagasi lükata osas, milles Üldkohtule heidetakse ette seda, et ta on rikkunud õigusnorme ja eeskätt proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid põhjusel, et kuna Üldkohus ei kohaldanud apellandi suhtes „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ madalamaid koefitsiente kui ettevõtjate suhtes, kelle rikkumises osalemine oli kõige raskem, ei võetud vaidlustatud kohtuotsuses arvesse apellandi rikkumises osalemise väiksemat raskusastet.
- 73 Mis puudutab argumenti, mille kohaselt rikkus Üldkohus põhjendamiskohustust ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 183 leidis, et komisjon ei kaldunud kõrvale 2006. aasta suunistes ette nähtud trahvi arvutamise meetodist, siis tuleb märkida, et Üldkohus kirjeldas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 121 ja 122 seda meetodit üldiselt ja kohtuotsuse punktides 124–126 viisi, kuidas komisjon seda juhtumile kohaldas.
- 74 Seega ei saa selle argumendiga nõustuda.
- 75 Mis puudutab argumenti, et Üldkohus ei võtnud 2006. aasta suuniste punkti 29 kolmanda taande tähenduses kergendavate asjaoludena arvesse apellandi rikkumises osalemise väiksemat raskusastet võrreldes teiste osalejate osalemisega, siis ei ole vaidlust selles, et Roca piirdus Üldkohtus väitega, et tema osalemine tuvastatud rikkumises oli piiratud.
- 76 Apellant oleks aga 2006. aasta suuniste punkti 29 alusel selliste kergendavate asjaolude tõttu trahvi vähendamiseks pidanud tõendama, et ta tegelikult endast rikkumist kujutavaid kokkuleppeid ei täitnud, käitudes turul konkurentsi soodustavalt, kuid nagu tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 143, ei esitanud apellant sellist tõendit.
- 77 Igal juhul ei saa seda tõenditele antud hinnangut apellatsioonimenetluse raames vaidlustada, välja arvatud tõendite moonutamise korral, millele käesolevas asjas ei ole tuginetud (vt selle kohta kohtuotsused, 13.1.2011, *Media-Saturn-Holding vs. Siseturu Ühtlustamise Amet*, C-92/10 P, ei avaldata, EU:C:2011:15, punkt 27; 10.7.2014, *Kreeka vs. komisjon*, C-391/13 P, ei avaldata, EU:C:2014:2061, punktid 28 ja 29, ning 20.1.2016, *Toshiba Corporation vs. komisjon*, C-373/14 P, EU:C:2016:26, punkt 40).
- 78 Järelikult tuleb argument, mis puudutab 2006. aasta suuniste punkti 29 kolmanda taande tähenduses kergendavate asjaolude kontrollimist Üldkohtu poolt, tagasi lükata.
- 79 Kõikidest eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et teine väide tuleb tagasi lükata ja seega apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 80 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatult, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.
- 81 Kodukorra artikli 138 lõike 1 kohaselt, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna apellant on kohtuvaidluse kaotanud ja komisjon on palunud kohtukulud temalt välja mõista, siis tuleb käesoleva apellatsioonimenetlusega seonduvad kulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Rocalt.

Allkirjad